

УДК 336.74

Букало Н.А., к.е.н., доцент

Маркова М.В.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Особливості ведення бухгалтерського обліку оплати праці для потреб управління

Розкрито сутність заробітної плати та її вплив на організацію обліку, ознайомлено методикою бухгалтерського обліку витрат на оплату праці та внутрішніх документів для відображення витрат на оплату праці. Детально розглянуто та удосконалено ведення бухгалтерського обліку оплати праці для потреб управління.

Ключові слова: оплата праці, бухгалтерський облік, управлінські рішення.

Bukalo N.A., Markova M.V.

Features of accounting payment for the management

Shows the essence of wages and its impact on accounting, familiarized with the method of accounting for labor costs and internal documents to reflect labor costs. Considered in detail and improved accounting of remuneration for management.

The emergence of new approaches that we recoused by globalization of the economy, the formation of a single economic space, creating international corporations contribute to the construction of accounting, including the calculation of remuneration as a result of international division of labor and complications financial management entities.

High-quality accounting and analytical support contributes to solving economic problems, so important focus of the study is an attempt to assess the adequacy and compliance information needs of management system documentation and mapping of labor costs on accounts.

The issue of management accounting and pay a lot was engaged as domestic and foreign scientists, they conducted some research, analysis of current issues of accounting and analytical software management costs, including labor. However, some questions about the topic remained open.

Keywords: pay, accounting, management decisions

Букало Н.А., Маркова М.В.

Особенности ведения бухгалтерского учета оплаты труда для нужд управления

Раскрыта сущность заработной платы и ее влияние на организацию учета, ознакомились с методикой бухгалтерського учета расходов на оплату труда и внутренних документов для отражения расходов на оплату труда. Рассмотрены и усовершенствованы ведения бухгалтерського учета оплаты труда для нужд управления.

Ключевые слова: оплата труда, бухгалтерський учет, управленческие решения.

Постанова проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Виникнення нових підходів, що були зумовлені процесами глобалізації економіки, формуванням єдиного економічного простору, створенням міжнаціональних корпорацій зумовлюють до побудови бухгалтерського обліку, зокрема обліку оплати праці внаслідок міжнародного розподілу праці та ускладнення управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання.

Якісне обліково-аналітичне забезпечення сприяє розв'язанню економічних проблем, а тому актуальним напрямком проведеного дослідження є спроба оцінити достатність і відповідність інформаційним потребам управління системи документування та відображення витрат на оплату праці на рахунках бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питанням управлінського обліку та оплати праці займалось досить багато, як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, до яких належать такі: Т.Г. Мельник, Н.С. Папуши, О.Ю. Шоляка, Н.В. Шульги, С.В. Васильчака, О.А. Дороніної, Н.М. Дмитренко, М.А. Кравченко, К. Друрі, Р. Ентоні, П. Фрідмана, Е. Хендріксена, Ч. Хорнгена, Дж. Ріса, Дж. Фостера та інших. Ними проводяться окремі дослідження, аналізи з актуальних питань обліково-аналітичного забезпечення системи управління витратами, в тому числі на оплату праці. Проте, ряд питань щодо даної теми залишились відкритими.

Цілі статті. Мета статті – розгляд теоретичних засад та ознайомлення з особливостями обліково-аналітичного забезпечення системи управління витратами на оплату праці і запропонування шляхів удосконалення.

Виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Стратегія щодо системи оплати праці та ефективності використання трудових ресурсів є дуже важливими аспектами в сучасних умовах розвитку суспільства. Найважливіша категорія у системі умов праці – це оплата праці. Уній, як в жодній іншій сфері, відбиваються усі суперечності суспільства, усі досягнення і прорахунки.

На новостворюваних підприємствах з різними формами власності встановлюються нові форми організації праці. У цій проблемі важливим моментом є матеріальне стимулювання працівників перш за все, забезпечення тісного зв'язку оплати праці з його конкретними результатами.

За сутністю заробітної плати основною умовою побудови раціональної системи оплати праці є гармонізація її форм і систем із особливостями діяльності підприємства, специфікою технології виробництва, організацією управління та обслуговування. Раціональною слід вважати справедливу заробітну плату, що стимулює зростання продуктивності та якості праці. Щодо ведення управлінського обліку, то така інформація повинна надавати можливість менеджерам визначати перспективи подальшого розвитку підприємства, вирішувати проблеми й оцінювати успішність діяльності [1].

Впливають на організацію обліку заробітної плати числові чинники (складність та трудомісткість процесу її нарахування; необхідність забезпечення інформацією облікових процесів, пов'язаних з нарахуванням єдиного соціального внеску на фонд оплати праці та його утриманням із заробітної плати працівників, а також утриманням податку з доходів фізичних осіб та обліком інших обов'язкових та добровільних утримань). Вони ускладнюють цей процес та призводять до числових помилок, тому організація обліку заробітної плати потребує виважених підходів та вибору оптимальних методів обліку.

У функціонуванні будь-якої системи, зокрема і системи оплати праці, потребує перш за все організації інформаційного забезпечення. Управлінська інформація являє собою сукупність відомостей про стан і процеси, що протікають всередині і зовні організації [2].

Першочерговим об'єктом організації обліку є організація переліку показників. Склад і структура інформації, визначаються потребами управління фондом оплати праці та розрахунками з працівниками. Під час реєстрації показників та їх відображення в обліку невід'ємною умовою забезпечення оптимальності інформації є застосування принципів цілісності, що передбачають розгляд системи бухгалтерського обліку як цілісної системита реєстрації, а також врахування не лише кількісних, але й якісних характеристик інформації, її цінності для управління, переваг при вирішенні певних управлінських завдань.

Аналізуючи відповідність потребам управління системи відображення витрат на оплату праці на рахунках бухгалтерського обліку, потрібно відмітити, що вона залежить від форми взаємозв'язку між рахунками фінансової і управлінської бухгалтерії та може бути здійснена за рахунок автономного або інтегрованого принципу. Прикладом побудови інтегрованої системи є національний план рахунків.

Будучи одноставними щодо необхідності деталізації рахунків з обліку виплат працівникам, вчені розходяться у підходах щодо її напрямків та методів. Так, Н. В. Шульга пропонує деталізувати рахунки з обліку забезпечення виплат відпусток та відкрити субрахунки з формування як поточних, так і довгострокових забезпечень, а також запровадити субрахунок 662 "Виплати за державним соціальним страхуванням"[3]. Т.Г. Мельник замість існуючих субрахунків до рахунка 66 "Розрахунки за виплатами працівникам" пропонує запровадити п'ять субрахунків відповідно до видів виплат, визначених П(С)БО 26 "Виплати працівникам" (поточні виплати, виплати при звільненні, виплати після закінчення трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства та інші довгострокові виплати) [4].

Основними напрямками організації аналітичного обліку заробітної плати є потреби управління системою оплати праці на підприємстві. Для цього необхідно забезпечити групування інформації щодо сум нарахованої заробітної плати, на нашу думку, робочий план рахунків доцільно розробити шляхом деталізації субрахунка 661 "Розрахунки за заробітною платою", а для його формування використати фасетний спосіб групування інформації,

що “дасть змогу отримати інформацію для різних цілей шляхом запису інформації одночасно у кількох аналітичних розрізах”.

Для групування заробітної плати за категоріями працівників потрібно відкрити рахунки третього порядку:

-6611 “Розрахунки за заробітною платою адміністративно-управлінського персоналу”;

-6612 “Розрахунки за заробітною платою інженерно-технічних працівників структурних підрозділів”,

-6613 “Розрахунки за заробітною платою робітників”.

Доцільність такої пропозиції підтверджується тим, що зосередження у бухгалтерії усіх носіїв інформації з обліку праці та її оплати, а також виробітку працівників та обсягів виготовленої продукції дає змогу оперативно аналізувати їх динаміку та встановлювати між ними взаємозв'язок як об'єктивне підґрунтя для запровадження раціональних норм праці.

Висновки. Розрахунок оплати праці - один із найважливіших і складних ділянок роботи, що потребують точних і оперативних даних, у яких відбивається зміна чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників, виробничих витрат.

Отже, можливості впливу облікової інформації на процес прийняття управлінських рішень зумовили необхідність подальших досліджень в напрямку удосконалення існуючої методики бухгалтерського обліку витрат на оплату праці та внутрішніх документів для відображення витрат на оплату праці.

1. Писаренко Т.М.. Управлінський облік: сутність, зміст та принципи ведення /Т.М. Писаренко, Н.А. Букало. Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2010. - №1, Том. 2. (147). – С.136-140.
2. Басовский Л.С. Менеджмент: Навчальний посібник. - М.: ИНФРА-М, 2000. - 216 с.
3. Шульга Н. В. Облік і аудит розрахунків з оплати праці та аналіз ефективності використання трудових ресурсів/ Н.В. Шульга. – К., 2008. – 18 с.
4. Мельник Т.Г. Облік, аналіз та аудит праці і її оплати: авт. дис. на здоб. наук. ступ. канд. екон. наук за спец. 08.06.04 - Бухгалтерський облік, аналіз і аудит / Т.Г. Мельник. – Київ, 2005. – 18 с.